Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe
Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach
ISSN 2083-8611 Nr 284 · 2016

Magdalena Chraścina

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Wydział: Finansów i Ubezpieczeń
Katedra Rachunkowości
magda.chrascina@ue.katowice.pl

KSZTAŁTOWANIE WYNIKU FINANSOWEGO NETTO W CELU STOSOWANIA STRATEGII „WIELKICH KĄPIELI" (BIG BATH) NA PRZYKŁADZIE SPÓŁEK NOTOWANYCH NA GIEŁDZIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W WARSZAWIE

Streszczenie: Kształtowanie wyników finansowych (*earnings management*) definiuje się jako działania sporządzających sprawozdania finansowe w celu stworzenia odpowiedniego obrazu sytuacji finansowo-majątkowej jednostki, a w szczególności jej dokonań. Badania miały na celu analizę stosowania strategii „wielkich kąpieli" przez spółki notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Przeprowadzone badania wykazały, że 7,9% spółek wykazywało „dużą stratę". Czynnikami wpływającymi na wykazywanie dużej straty są zmiany w zarządzie oraz wielkość przedsiębiorstwa. Wykazywanie „dużej straty" nie jest uzależnione od jakości audytu, występowania opcji menedżerskich. Raportowanie „dużej straty" zależy od dokonań ekonomicznych w okresie poprzedzającym wykazanie dużej straty.

Słowa klucze: kształtowanie wyników finansowych, „wielkie kąpiele", Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie.

Wprowadzenie

Celem artykułu jest analiza kształtowania wyników finansowych w celu stosowania strategii „wielkich kąpieli" (*big bath*) przez spółki notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w latach 2011-2014. Badania mają charakter empiryczny, zostały one wykonane za pomocą metod statystycz-

nych (test U różnic między średnimi, test Chi kwadrat, test U Manna-Whitneya). W badaniu przyjęto, że spółka stosuje strategie „wielkich kąpieli", jeżeli wykazuje dużą stratę. Określono następujący wskaźnik:

$$\frac{strata}{aktywa} \times 100\%.$$

Jeżeli wskaźnik przyjmuje wartość powyżej 10% oznacza to, że spółka wykazuje dużą stratę. Wprowadzono zmienną zero-jedynkową. Jeżeli wskaźnik przyjmuje wartość powyżej 10% to zmienna przyjmuje wartość 1, w przeciwnym razie zmienna przyjmuje wartość 0. Wskaźnik został określony na podstawie analizy literatury: M.E. Barth, W.R. Landsam, M.H. Lang [2008], P. Fiechter, C. Meyer [2012], A. Piosik [2013].

W celu przeprowadzenia badań postawiono następujące hipotezy badawcze:

- H_1: występowanie „dużych strat" zależy od czynników zarządczych; do czynników zarządczych zaliczono zmiany w zarządzie oraz występowanie opcji menedżerskich,
  - H_{11}: istotne zmiany w zarządzie są skorelowane z częstszym wykazywaniem „dużych strat" przez jednostki,
  - H_{12}: podmioty, w których występują opcje menedżerskie rzadziej wykazują „duże straty",
- H_2: wykazywanie „dużych strat" zależy od jakości audytu zewnętrznego. W sprawozdaniach z wyższą jakością audytu rzadziej są wykazywane „duże straty",
- H_3: raportowanie „dużej straty" jest uzależnione od wielkości podmiotu.

Hipotezy badawcze zostały określone na podstawie analizy literatury dotyczącej kształtowania wyników finansowych (*earnings management*).

1. Istota kształtowania wyników finansowych (*earnings management*)

Według K. Schipper [1989, s. 93] kształtowanie wyniku finansowego to celowa ingerencja dokonywana przez kierownictwo w procesie sporządzania sprawozdań finansowych z zamiarem uzyskania korzyści osobistych. Takie działania nie mają na celu przedstawienia obrazu przedsiębiorstwa w sposób obiektywny. Pomiar wyniku finansowego jako kategorii memoriałowej jest związany z subiektywizmem zarządzających. Sporządzający sprawozdania powinni dążyć przede wszystkim do wiernego odzwierciedlenia sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. Możliwość kształtowania wyniku finansowego jest wynikiem tego, że zarządzający stosują profesjonalny osąd, który może być wykorzystywany przeciwko innym użytkownikom sprawozdań finansowych [Wójtowicz, 2010, s. 85].

P.M. Healy i J.M. Wahlen [1999] wskazali, że kreowanie wyniku finansowego pojawia się wtedy, gdy kierownictwo wykorzystuje profesjonalny osąd w przypadku sporządzania sprawozdań finansowych oraz klasyfikowania transakcji w celu zmiany informacji znajdujących się w sprawozdaniu finansowym. Zmiana ta ma spowodować wprowadzenie w błąd niektórych zainteresowanych stron o podstawowych wynikach ekonomicznych jednostki gospodarczej orazma umożliwić wpływ na zawieranie umów, które są uzależnione od wielkości wykazywanych w sprawozdaniach finansowych.

Kształtowanie wyniku finansowego w celu stosowania strategii „wielkich kąpieli" (*big bath*) polega na celowym powiększaniu wykazywanej straty po to, by wykazywać w przyszłych okresach sprawozdawczych wzrost wyniku finansowego [Piosik, 2013, s. 20].

2. Kształtowanie wyniku finansowego w celu stosowania strategii wielkich kąpieli (Big Bath) w świetle dotychczasowych badań

Badania przeprowadzone przez U. Schäffera, J.P. Lüdtkego, D. Bremera, M. Häußlera [2012] na próbie 108 niemieckich spółek w latach 1999-2006 miały na celu analizę kształtowania wyników finansowych przed i po przyjęciu Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. Autorzy wykazali, że standardy rachunkowości mają istotny wpływ na kształtowanie wyniku finansowego w celu stosowania strategii „wielkich kąpieli". Kolejne badania zostały przeprowadzone przez P. Fiechtera i C. Meyera w latach 2008-2009 na próbie 522 bankowych grup kapitałowych w USA. Celem badań była analiza dotycząca związku pomiędzy swobodą w zakresie uznawania wartości godziwej a kształtowaniem wyniku finansowego w celu stosowania strategii „wielkich kąpieli". Autorzy ujawnili, że zarządy banków w 2008 r. wykazywały dużą stratę po to, aby w 2009 r. przedstawić poprawę wyników finansowych [Fiechter i Meyer, 2012].

Kolejne badania przeprowadzono w Stanach Zjednoczonych w 2008 r. przez T.E. Christensena, G.H. Paika, E.K. Stice'a. Celem badań było ustalenie, w jakim stopniu przedsiębiorstwa wykorzystują odpisy aktualizujące aktywa na podatek odroczony w celu stosowania strategii „wielkich kąpieli" (*big bath*). Autorzy badań wykorzystali model przewidywania odpisu aktualizującego, którego celem była identyfikacja tych przedsiębiorstw, które uznały nieoczekiwanie duży odpis aktualizujący, który jest częścią strategii *big bath*. Autorzy dokonali szczegółowych analiz informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych i stwierdzili, że wszystkie odwrócenia odpisów aktualizujących przeprowadzone celem przekształcenia straty w dochód można wyjaśnić innymi czynnikami.

Badania wykonane przez M.E. Barth, W.R. Landsama oraz M.H. Langa [2008] miały na celu analizę zależności pomiędzy wykazywaniem „dużej straty" a wdrożeniem Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości. Autorzy określili dużą stratę jako tę, która jest większa niż 20% suma aktywów. Wykazano, że spółki sporządzające sprawozdania według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej częściej wykazywały dużą stratę.

Kolejne badania zostały przeprowadzone przez A. Piosika na próbie spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w latach 2000-2010 i miały na celu analizę częstotliwości występowania „dużych strat" w sprawozdaniach finansowych podmiotów stosujących ustawę o rachunkowości lub Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej. Duża strata została określona jako strata przekraczająca 10% aktywów. Badania wykazały, że nie występują istotne różnice w częstotliwości wykazywania „dużych strat" w grupie sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z ustawą o rachunkowości i w grupie sprawozdań finansowych sporządzonych według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Przedstawiono również, że spółki w okresie po przyjęciu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej nie cechowały się istotnie różną częstotliwością wykazywania „dużych strat" niż spółki sporządzające sprawozdania według ustawy o rachunkowości [Piosik, 2013, s. 153-157].

3. Charakterystyka próby badawczej

Próbą badawczą zostały objęte sprawozdania finansowe spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w latach 2011-2014. Z próby badawczej zostały wyłączone sprawozdania finansowe banków, zakładów ubezpieczeń oraz instytucji prowadzących działalność w zakresie usług finansowych. Analizie poddano 267 spółek, a w celu wykonania badań sprawdzono 1020 sprawozdań finansowych. Podstawowe źródło danych stanowiły sprawozdania finansowe opublikowane na oficjalnych stronach internetowych spółek. W tabeli 1 przedstawiono statystyki opisowe zmiennych uwzględnionych w badaniu.

Tabela 1. Statystyka opisowa zmiennych

Wyszczególnienie	Średnia (mld zł)	Mediana (mld zł)	Dolny - Kwartyl (mld zł)	Górny - Kwartyl (mld zł)	Odchylenie standardowe (mld zł)	Współczynnik zmienności
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
aktywa	1949	265	105	858	7276	373
przychody netto ze sprzedaży	1803	243	98	964	7374	409

cd. tabeli 1

1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
zysk z działalności operacyjnej	108	11	2	41	635	583
zysk netto	65	7	0,6	29	565	858
kapitał własny	1061	140	50	347	4445	419
przepływy pieniężne (CF)	-3	0,051	-4,8	6,5	493,6	-16258
przepływy pieniężne z działalności operacyjnej (CFO)	131	12,6	2,3	541,2	1250	953

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza przedstawionych danych wskazuje na duże wahania zmiennych w badanej zbiorowości, o czym świadczą wysokie wartości współczynnika zmienności.

Duża strata została wykazana w przypadku 81 sprawozdań finansowych, co stanowi 7,9 % próby badawczej. Rysunek 1 przedstawia liczbę sprawozdań finansowych z dużą stratą w poszczególnych latach oraz w całej próbie badawczej.

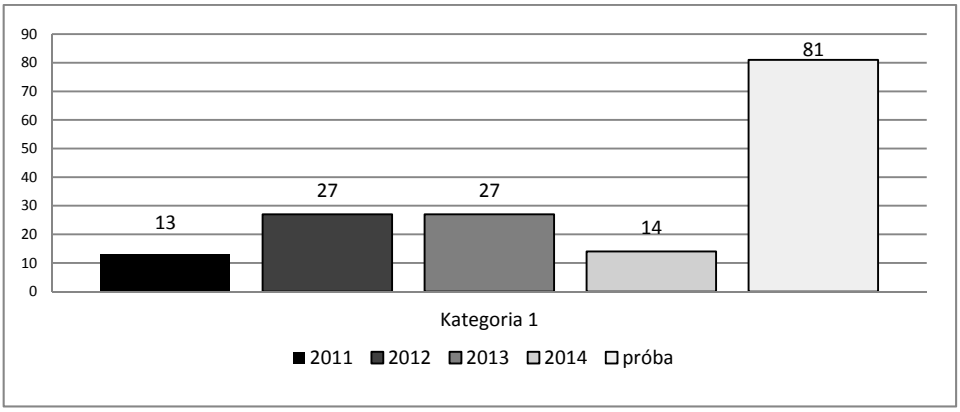

Rys. 1. Liczba spółek wykazujących „dużą stratę" w poszczególnych latach i w próbie badawczej

Źródło: Opracowanie własne.

W 2012 i 2013 r. 27 spółek wykazywało „dużą stratę".

4. Strategie „wielkich kąpieli" a czynniki zarządcze

4.1. Zmiany w zarządzie

W celu określenia zależności pomiędzy wykazywaniem „dużej straty" a zmianami w zarządzie, posłużono się testem niezależności chi-kwadrat. Przyjęto, że istotne zmiany w zarządzie występują, jeżeli nastąpiła zmiana co naj-

mniej połowy członków zarządu. Wprowadzono zmienną zero-jedynkową. W przypadku zmiany w zarządzie zmienna przyjmuje wartość 1, w przeciwnym razie wartość zmiennej równa się 0. W tabeli 2 przedstawiono wyniki testu niezależności chi-kwadrat.

Tabela 2. Test niezależności chi-kwadrat. Występowanie dużej straty a zmiany w zarządzie

		Zmiany w zarządzie	**Brak zmian w zarządzie**	**Wiersz**
Liczności, wiersz	Duża strata (1)	26	55	81
Procent całości		2,5%	5,4%	7,9%
Procent w wierszu		32,1%	67,9%	
Procent w kolumnie		14,4%	6,5%	
Liczności, wiersz	Brak dużej straty (0)	154	785	939
Procent całości		15,1%	77,0%	92,1,%
Procent w wierszu		16,4%	83,6%	
Procent w kolumnie		85,6%	93,5%	
Razem w kolumnie		180	840	1020
Procent całości		17,2%	82,8%	
Chi-kwadrat skorygowany Yatesa		11,59	p= 0,0007	

Źródło: Opracowanie własne.

Wynik testu niezależności chi-kwadrat przekracza wartość krytyczną, co oznacza, że zmiany w zarządzie mogą być istotnym czynnikiem wpływającym na wykazywanie „dużej straty". Częściej dużą stratę wykazywano w grupie sprawozdań, w której nastąpiła zmiana w zarządzie.

4.2. Opcje menedżerskie

W celu określenia zależności pomiędzy wykazywaniem „dużej straty" a występowaniem opcji menedżerskich, posłużono się testem niezależności chi-kwadrat. Wprowadzona została zmienna zero-jedynkowa. Zmienna przyjmuje wartość 1, jeżeli występują opcje menedżerskie, w przeciwnym razie jest to wartość 0. Wyniki testu przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Test niezależności chi-kwadrat. Występowanie dużej straty a opcje menedżerskie

		Występowanie opcji menedżerskich	**Brak występowania opcji menedżerskich**	**Wiersz**
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Liczności, wiersz	Duża strata (1)	20	61	81
Procent całości		2,0%	6,0%	8,0%
Procent w wierszu		24,7%	75,3%	

cd. tabeli 3

1	*2*	*3*	*4*	*5*
Procent w kolumnie		6,1%	8,8%	
Liczności, wiersz	Brak dużej straty (0)	308	631	939
Procent całości		30,2%	61,9%	%
Procent w wierszu		32,8%	67,2%	
Procent w kolumnie		93,9%	91,2%	
Razem w kol.		328	692	1020
Procent całości		32,2%	67,8%	
Chi-kwadrat skorygowany Yatesa		1,89	p=0,169	

Źródło: Opracowanie własne.

Wynik testu chi-kwadrat nie przekracza wartości krytycznej, co oznacza, że nie występuje zależność pomiędzy występowaniem „dużej straty" a występowaniem systemu motywacyjnego w formie opcji menedżerskich.

5. Strategie „wielkich kąpieli" a jakość audytu

Celem kolejnej analizy jest określenie zależności pomiędzy występowaniem dużej straty a jakością audytu. Przyjęto, że wyższa jakość audytu występuje wtedy, gdy sprawozdania są badane przez firmy audytorskie, które zdobyły miejsce w pierwszej dziesiątce rankingu „Rzeczpospolitej" w poszczególnych latach. Ranking ten stanowi odzwierciedlenie pozycji rynkowej firm audytorskich i jest tworzony w oparciu o następujące kryteria:

- liczba badanych podmiotów,
- aktywa,
- przychody,
- liczbę zatrudnionych pracowników przy audycie.

Wprowadzono zmienną zero-jedynkową. Zmienna przyjmuje wartość 1, jeżeli sprawozdanie jest badane przez firmę audytorską z pierwszej dziesiątki rankingu, w przeciwnym razie zmienna przyjmuje wartość 0. Wyniki testu niezależności chi-kwadrat przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Test niezależności chi-kwadrat. Występowanie dużej straty a jakość audytu

		Wyższa jakość audytu	**Zwykła jakość audytu**	**Wiersz**
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Liczności, wiersz	Duża strata (1)	46	35	81
Procent całości		4,5 %	3,4 %	7,9 %

cd. tabeli 4

1	*2*	*3*	*4*	*5*
Procent w wierszu		56,8 %	43,2 %	
Procent w kolumnie		7,1 %	9,4%	
Liczności, wiersz	Brak dużej straty (0)	600	339	939
Procent całości		58,8 %	33,2 %	92,1 %
Procent w wierszu		63,9%	36,1 %	
Procent w kolumnie		92,9%	90,6%	
Razem w kol.		646	374	1020
Procent całości		63,3%	36,7%	
Chi-kwadrat skoryg. Yatesa		1,33	p =0,2487	

Źródło: Opracowanie własne.

Wynik testu niezależności chi-kwadrat nie przekracza wartości krytycznej, co wskazuje, że jakość audytu nie stanowi czynnika wpływającego na to, że podmiot wykazuje dużą stratę.

6. Strategie „wielkich kąpieli" a czynniki ekonomiczne

W kolejnej części została wykonana analiza zależności pomiędzy wykazywaniem dużej straty a wynikiem finansowym w roku poprzednim. Został wykonany test U różnic między średnimi oraz test U Manna-Whitneya. Wyniki testów zostały przedstawione w tabelach 5 i 6.

Tabela 5. Test U różnic między średnimi

Test U różnic między średnimi p=0,05					
	Średnia arytmetyczna w grupie sprawozdań z dużą stratą	**Średnia arytmetyczna w grupie sprawozdań bez dużej straty**	**N ważnych w grupie sprawozdań z „dużą stratą"**	**N ważnych w grupie sprawozdań bez „dużej straty"**	**U**
Zysk operacyj-ny/aktywa	**-0,232**	**0,061**	**81**	**939**	**-8,569**
CF/aktywa	-,0021	0,003	81	939	-1,135
CFO/aktywa	**0,21**	**0,069**	**81**	**939**	**-2,860**
Zysk(t-1)/ aktywa	**-0,175**	**0,030**	**64**	**687**	**-3,657**
Zysk operacyjny(t-1) / /aktywa	**-0,110**	**0,050**	**64**	**687**	**-3,988**
CF(t-1) /aktywa	-0,026	0,003	**64**	687	-1,742
CFO (t-1) / aktywa	**0,014**	**0,071**	**64**	**687**	**-3,529**
Dynamika sprzedaży	0,008	0,462	**64**	687	-1,789

Źródło: Opracowanie własne.

Średnia arytmetyczna istotnie statystycznie różni się w grupie sprawozdań finansowych z „dużą stratą" od średniej arytmetycznej w grupie sprawozdań finansowych bez „dużej straty" w zakresie:
- zysku operacyjnego w roku t-1,
- przepływów pieniężnych w roku t,
- zysku netto w roku t-1,
- zysku z działalności operacyjnej w roku (t-1),
- przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej w roku (t-1).

Tabela 6. Test U Manna-Whitneya – zależności pomiędzy wykazywaniem „dużej straty" a czynnikami ekonomicznymi

	Suma Rang w grupie sprawozdań z dużą stratą	**Suma rang – w grupie sprawozdań bez dużej straty**	**U**	**Z - popraw.**	**p**	**N ważnych – w grupie sprawozdań z dużą stratą**	**N ważnych - w grupie sprawozdań bez dużej straty**	**mediana w grupie sprawozdań z dużą stratą**	**mediana w grupie sprawozdań bez dużej straty**
Zysk(t-1)/ /aktywa	**12419**	**269957**	**10339**	**-7,015**	**0,000**	**64**	**687**	**-0,026**	**0,035**
Zysk operacyjny (t-1)/aktywa	**12914**	**269462**	**10834**	**-6,717**	**0,000**	**64**	**687**	**-0,006**	**0,051**
CF(t-1)/ /aktywa	**19138**	**263238**	**17058**	**-2,967**	**0,003**	**64**	**687**	**-0,005**	**0,002**
CFO(t-1)/ /aktywa	**14207**	**268169**	**12127**	**-5,938**	**0,000**	**64**	**687**	**0,012**	**0,069**
Dynamika sprzedaży	**14154**	**268222**	**12074**	**-5,970**	**0,000**	**64**	**687**	**-0,160**	**0,041**
Zysk operacyjny/ /aktywa	**6380**	**491177**	**3059**	**13,747**	**0,000**	**81**	**939**	**-0,131**	**0,005**
CF/aktywa	37966	482744	34645	1,330	0,183	81	939	-0,002	0,007
CFO/aktywa	**29533**	**514330**	**26212**	**4,645**	**0,001**	**81**	**939**	**0,023**	**0,008**

Źródło: Opracowanie własne.

Wyniki testu U Manna-Whitneya wskazują na istotne różnice pomiędzy grupą sprawozdań finansowych z dużą stratą i bez dużej straty w zakresie analizowanych czynników. Wyższą wartością mediany w grupie sprawozdań finansowych bez „dużej straty" charakteryzowały się następujące zmienne: zysk w roku (t-1), zysk operacyjny w roku (t-1), przepływy pieniężne w roku (t-1), dynamika sprzedaży, przepływy pieniężne w roku t. Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej w roku t oraz w roku (t-1) charakteryzowały się wyższą medianą w grupie sprawozdań finansowych z „dużą stratą". Przepływy pieniężne nie różnią się istotnie statystycznie w grupie sprawozdań z „dużą stratą" i w grupie sprawozdań bez „dużej straty".

7. Strategie wielkich kąpieli a wielkość przedsiębiorstwa

W celu określenia zależności stosowania strategii „wielkich kąpieli" wykonano test U różnic między średnimi aktywów w grupie sprawozdań finansowych z dużą stratą i bez dużej straty. Wielkość przedsiębiorstwa została określona jako logarytm naturalny aktywów. Wykonano również test U Manna-Whitneya. Wyniki testu przedstawia tabela 7 i 8.

Tabela 7. Test U różnic między średnimi arytmetycznymi wartości aktywów

Test U różnic między średnimi arytmetycznymi p=0,05					
	Średnia arytmetyczna w grupie sprawozdań z dużą stratą	**Średnia arytmetyczna w grupie sprawozdań bez dużej straty**	**N ważnych w grupie sprawozdań z „dużą stratą"**	**N ważnych w grupie sprawozdań bez „dużej straty"**	**U**
Ln aktywa	11,64	12,75	81	931	-6,1

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 8. Test U Manna-Whitneya: duża strata a wielkość przedsiębiorstwa

Test U Manna-Whitneya p=0,05							
	Suma rang – brak „dużej straty"	**Suma rang – „duża strata"**	**U**	**Z – poprawione**	**P**	**N ważnych – Grupa brak „dużej straty"**	**N ważnych – Grupa „duża strata"**
Ln aktywa	494304	25385	22064	6,26	0,00	938	81

Źródło: Opracowanie własne.

Wyniki testu U różnic między średnimi oraz testu U różnic Manna-Whitneya wskazują, że występują istotne różnice wartości aktywów w grupie sprawozdań finansowych z dużą stratą i bez dużej straty. Średnia arytmetyczna aktywów jest wyższa w grupie sprawozdań finansowych, w których nie była wykazana duża strata.

Podsumowanie

Duża strata została wykazana w przypadku 81 obserwacji, co stanowi 7,9% próby badawczej. Przeprowadzone badania wskazują, że czynnikiem wpływającym na to, że spółki stosują strategię wielkich kąpieli, są zmiany w zarządzie. Kształtowanie wyniku finansowego w celu stosowania strategii „wielkich kąpieli" nie zależy od jakości audytu oraz od występowania opcji menedżerskich, ale od wielkości przedsiębiorstwa. Spółki charakteryzujące się niższą wartością aktywów wykazują częściej „dużą stratę". Wykazano również, że dokonania ekonomiczne mają wpływ na raportowanie „dużej straty".

Literatura

Barth M.E., Landsam W.R., Lang M.H. (2008), *International Accounting Standards and Accounting Quality*, „Journal of Accounting Research", Vol. 46, Issue 3.

Christensen T.E., Paik G.H., Stice E.K. (2008), *Creating a Bigger Bath Using the Deferred Tax Valuation Allowance*, „Journal of Business Finance & Accounting"; Jun/July, Vol. 35.

Fiechter P., Meyer C. (2012), *Big Bath Accounting Using Fair Value Measurement Discretion During the Financial Crisis*„ http://www.business.uzh.ch/professorships/entrepreneurship/workshop/Fiechter.pdf (dostęp: 12.12.2012), cytowane za Strojek-Filus M. (2013), *Determinanty oraz skutki wynikowo-bilansowe identyfikacji i rozliczania wartości firmy w grupie kapitałowej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.

Healy P.M., Wahlen J.M. (1999), *A Review of the Earnings Management Literature and it's Implications for Standard Setting*, „Accounting Horizons", Vol. 13, No. 4.

Piosik A. (2013), *Analiza związku wdrożenia MSR/MSSF z kształtowaniem wyników bilansowych. Badania empiryczne* [w:] A. Piosik (red.), *Kształtowanie zysków podmiotów sprawozdawczych w Polsce. MSR/MSSF a ustawa o rachunkowości*, C.H. Beck, Warszawa.

Schipper K. (1989), *Commentary on Earnings Management*, „Accounting Horizons", Vol. 3, No. 4.

Schäffer U., Beisheim O., Lüdtke J.P., Bremer D., Häußler M. (2012), *The Effect of Accounting Standards on Big Bath Behavior*, Zeitschrift fur betriesbswirtschaft, Vol. 82.

Wójtowicz P. (2010), *Wiarygodność sprawozdania finansowego wobec aktywnego kształtowania wyniku finansowego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

www.gpw.pl (dostęp: 05.09.2015).

EARNINGS MANAGEMENT TO APPLY THE BIG BATH STRATEGY ON THE EXAMPLE OF COMPANIES LISTED ON THE WARSAW STOCK EXCHANGE

Summary: Earning management is defined as actions of the persons preparing financial statements in order to create an appropriate picture of a financial and economic position of an entity and, in particular, its performance. The research aimed to analyse the use of the Big Bath strategy by the companies listed on the Warsaw Stock Exchange. The conducted studies have shown that 7.9% of the companies declared a „large loss". Changes in management board and size of an enterprise are factors which influence declaring a large loss. Declaring a „large loss" does not depend on the quality of the audit, occurrence of a managerial stock option. Declaring a „large loss" depends on economic developments in the period preceding declaring a „large loss".

Keywords: earnings management, „big baths", Warsaw Stock Exchange.